

ב"ה לקראת ט"ו בשבט ה'תשס"ה

האדם והעץ

סימפוזיאל בארבע מערכות זרשה לט"ו בשבט

(א) אַרְבַּעָה רְאשֵׁי שָׁנִים הֵם....

בְּאֶחָד בְּשָׁבָט, רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ:

(משנה ראש השנה פרק א)ראש השנה לאילן - לענין מעשר פירות, שאין מעשרין פירות אילן שחנטו קודם שבט על שחנטו לאחר שבט, דבאילן אזלינן בתר חנטה **(ברטנורא)****ראש השנה דף יג עמוד ב**

אמור רבנן: אילן - בתר חנטה, תבואה וזיתים - בתר שלישי, ירק - בתר לקיטה...

תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פ"א ה"ב, דף ו/ב

ר' זעיריה רבי אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה -

חד אמר: כבר יצאו רוב גשמי שנה כולה וכבר רובה של תקופה מבחוץ.

וחרונה אמר: עד כאן הן חיינן ממי השנה שעברה מיכן והילך הן חיינן ממי השנה הבאה.

בבלי, שם יד א

הכי קאמר אף על פי שרוב תקופה מבחוץ הואיל ויצאו רוב גשמי שנה.

אגרות ראי"ה ח"ב עמוד סא

על פי המנהג יש בו - בט"ו בשבט - רושם של יום חגיגה, של התעוררות לתחיה ישוּבית בארצנו הקדושה

אבות דרבי נתן נוסח ב פרק לא

רבי יוחנן בן זכאי היה אומר: אם היתה נטיעה בתוך ירך, ויאמר לך: הרי לך המשיח - בוא ונטע את הנטיעה ואחר כך צא והקבילהו.

ויקרא רבה פרק כה אות ג

ר"י ב"ר סימון פתח (דברים יג): 'אחרי ה' אלהיכם תלכו' - וכי אפשר לבשר ודם להלך אחר הקב"ה? אותו שכתוב בו (תהלים עז) בים זרוך ושבילך במים רבים... אותו שכתוב בו (דברים ז) כי ה' אלהיך אש אוכלה... ואתה אומר: ובו תדבקון? אלא, מתחלת ברייתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה, הה"ד (בראשית ב): 'ויטע ה' אלהים גן בעדן', אף אתם כשנכנסין לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחלה: הה"ד כי תבאו אל הארץ...

ווידי על איכות הסביבה [מ' אזרי וי' מזור]

אפנו - את עולמנו בערפל עשן ופיח

גזלנו - נופם של מרחבי רקיע בבניה מכוערת

הפרנו - את ברית האיזון בין האדם לטבע

זיהמנו - ימים, נהרות ואגמים ברעל חמדנותנו

חיררנו - את מעטפת האוזון חובקת את עולמנו

1

יצרנו – הררי אשפה וזבל בחלל, במדבר, ובחצרותינו
כרתנו – יערות העד תמורת רווח קצר מועד
עקרנו – ציפורים ממחוזות קינון וממסלולי נדידתן
קטפנו – פרחי בר והם אבדו ואינם
תיעשנו – במחיר איכות אויר, ים ויבשה

פרי עץ הדר - פתיחה

ומנהג טוב להולכים בתמים להרבות בפירות בעצם היום הזה ולומר דברי שירות ותשבחות עליהן

חמדת ימים בעיבוד

אור לט"ו בשבט, מתכנסים בבית המדרש... הנרות דולקים, השולחנות מכוסים במפות לבנות עטורים בהדסים, פרחים וצמחים... כדי יין לבן ואדום... לבן... תשישות כוחה של חמה והאדום אות מבשר לצמיחה וגידול....

תלמוד ירושלמי מסכת קדושין דף מח/ב

רבי חזקיה ר' כהן בשם רב עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל. ר' לעזר חשש להדא שמועתא ומצמיח ליה פריטין ואכיל בהון מכל מילה חדא בשתא:

ספר פרי צדיק לט"ו בשבט - אות א ואות ה

וחודש שבט זמן תיקון האכילה מתאווה...
ואחר כך אדר שבו מחיית עמלק...

ואחר כך ניסן זמן יציאת מצרים, והיינו שיגאלו ישראל מכל המצרים לישראל שנקראו מצרים... ועיקר הגאולה היה בט"ו לחודש שהיה סיהרא באשלמותא. וכן בסוכות, כי בסוכות הושבתי וגו', שזכו להיות יושבים בצלא דמהימנותא גם כן בא המצוה בט"ו לחודש דסיהרא באשלמותא. וכן בחודש הזה שהעסק לתקן האכילה שיהיה בקדושה בט"ו בו ראש השנה לאילן, והיינו כשנזכה לתקן האכילה שיהיה בקדושה ואז יתרפאו גם האילנות כמו שהיה קודם קלקול אדם הראשון (כמו שאמר בבראשית רבה פ' יב) ולכן אוכלים מפרי האילן ומברכים עליהם לתקן אכילת הפירות שיהיה בקדושה וכן יהי רצון שנזכה לתקן האכילה שיהיה בקדושה ולתקן כל פגם הראשון ונזכה להיות נגאלין בניסן:

תענית כג א

אמר ליה האי [גברא] עלמא בחרובא אשכחתיה כי היכי דשתלי לי אבהתי שתלי נמי לבראי

הרב קוק – מאמרי ראי"ה

כך כפי שחשק נטיעת האילנות נובע מחפץ הטבת הדורות הבאים.

יחזקאל לו ח

וְאָתָם הָרִי יִשְׂרָאֵל עֲנֹפֶכְם תִּתְּנוּ וּפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל כִּי קָרְבוּ לְבוֹא